

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธพท.ฝกส.(01)ว. 113 /2566 เรื่อง นำส่งแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) กำลังทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่เผชิญความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงในลำดับต้น ๆ ของโลก รวมทั้งภาคธุรกิจมีแนวโน้มที่จะต้องปรับตัวตามนโยบายและกฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลมากขึ้น

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) จึงจัดทำแนวนโยบาย ธพท. เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงิน โดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมโดยไม่สร้างความเสี่ยงเพิ่มเติม รวมถึงมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินไทยสามารถเปลี่ยนผ่านได้อย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย

1. บทบาทหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการของสถาบันการเงินในการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์และนโยบายที่สำคัญ รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงในการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ให้ทั่วทั้งองค์กร และกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามทิศทางการกลยุทธ์ดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยง และการกำหนดโครงสร้างความรับผิดชอบและจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้รองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

2. การคำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจของสถาบันการเงินและผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยผนวกปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์เป้าหมายความสำเร็จ และแผนการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับกระบวนการทำงานของสถาบันการเงิน รวมทั้งการมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของลูกค้าอย่างเป็นรูปธรรม

3. การผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรตามหลักการการควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (Three lines of defense) รวมถึงมีนโยบายและกลไกในการบริหารจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจมีต่อการดำเนินธุรกิจและ

ฝกสว00-สล00001-256602 15

สล000

วันที่ 15 ก.พ. 2566

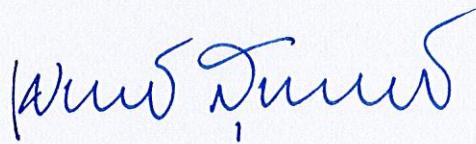
ความเสี่ยงของตนเอง อีกทั้งมีการพัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน
สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีนโยบายและกระบวนการในการระบุ ประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยง
ด้านสิ่งแวดล้อม

4. การเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ กลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน การบริหารจัดการ
โอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวชี้วัดและเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันการเงิน
ที่สะท้อนการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ ธปท. ขอความร่วมมือสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินนำแนวนโยบายนี้
ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงสร้าง ขนาด ความซับซ้อนของการดำเนินธุรกิจ และความมีนัยสำคัญของความเสี่ยง
ด้านสิ่งแวดล้อมต่อการดำเนินงานของตนเอง ภายใต้หลักการกำกับดูแลผู้ให้บริการตามระดับความเสี่ยง
(Risk proportionality) ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ซึ่ง ธปท. จะเริ่มประเมินความคืบหน้าการดำเนินการ
ตามแนวนโยบายฉบับนี้ ตั้งแต่ปี 2567 เป็นต้นไป โดยจะพิจารณาตามระดับความมีนัยสำคัญและความเสี่ยงต่อ
สถาบันการเงินแต่ละแห่ง ซึ่งในช่วงแรกจะให้สถาบันการเงินประเมินความคืบหน้าการดำเนินการด้วยตนเอง
(Self-Assessment) ก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้การนำไปปฏิบัติใช้มีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น ธปท. จะร่วมกับภาคธนาคาร
เพื่อพัฒนาคู่มือแนวปฏิบัติ (Industry handbook) ในเรื่องนี้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึง
มิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2356 7355, 0 2283 6687

หมายเหตุ [] ธนาคารจะจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ณ

[X] ไม่มีการประชุมชี้แจง

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึง
มิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

15 กุมภาพันธ์ 2566

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0-2356-7355, 0-2283-6687

e-mail: sustainability@bot.or.th

ฝกสว00-สล00001-25660215

สล000 วันที่ 15 ก.พ. 2566

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อม
และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) กำลังทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นานาประเทศพยายามปรับตัวไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ภายใต้ความร่วมมือข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) และการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Climate Change Conference of the Parties) รวมถึงประเทศไทยซึ่งได้ประกาศเป้าหมายการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ภายในปี 2593 (ค.ศ. 2050) และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net zero emission) ภายในปี 2608 (ค.ศ. 2065) นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ การดำเนินงานของสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน (Transition period) ของระบบเศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่เผชิญความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงในลำดับต้นของโลก¹ รวมทั้งภาคธุรกิจมีแนวโน้มที่จะต้องปรับตัวตามนโยบายและกฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลมากขึ้น ดังนั้น ธปท. จึงออกแนวนโยบายฉบับนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมโดยไม่สร้างความเสี่ยงเพิ่มเติม รวมถึงมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินไทยสามารถเปลี่ยนผ่านได้อย่างยั่งยืน

2. การนำแนวนโยบายไปปรับใช้

ธปท. ขอความร่วมมือให้สถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน² นำแนวนโยบายฉบับนี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงสร้าง ขนาด ความซับซ้อนของการดำเนินธุรกิจ และความมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อการดำเนินงานของตนเอง ภายใต้หลักการกำกับดูแลผู้ให้บริการตามระดับความเสี่ยง (Risk proportionality) ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ กรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นการเฉพาะสำหรับภาคธุรกิจการเงินที่เกี่ยวข้อง ขอให้บริษัทใน

¹ อ้างอิงจากรายงาน Global Climate Risk Index 2021 ขององค์กร Germanwatch

² บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินควรทำหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลให้บริษัทลูกในกลุ่มธุรกิจทางการเงินมีการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ในภาพรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่คำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วย

กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่อยู่ภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลนั้น ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติของหน่วยงานกำกับดูแลดังกล่าว

3. เนื้อหา

3.1 คำจำกัดความ

“ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า โอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการดำเนินธุรกิจของลูกค้าหรือคู่สัญญาที่สร้างผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม (Negative externality) เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การตัดไม้ทำลายป่าและการทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างมลพิษและการปนเปื้อนทางอากาศ พื้นดิน และมหาสมุทร การก่อให้เกิดวัตถุที่เป็นพิษและของเสีย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินหรือชื่อเสียงทั้งของสถาบันการเงินหรือผู้ที่มีส่วนได้เสีย (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายแนวนโยบาย) โดยแบ่งความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นความเสี่ยงจากผลกระทบทางกายภาพ (Physical risk) และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนผ่านต่อระบบเศรษฐกิจ (Transition risk)

“ความเสี่ยงจากผลกระทบทางกายภาพ (Physical risk)” หมายความว่า โอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือการดำเนินงานอันเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นฉับพลันเป็นครั้งคราว³ หรือจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ และใช้เวลานาน⁴ เช่น การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการท่องเที่ยว การเกิดภัยแล้งอาจกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร หรือการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลอาจกระทบต่อชุมชนและธุรกิจตามแนวชายฝั่ง

“ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนผ่านต่อระบบเศรษฐกิจ (Transition risk)” หมายความว่า โอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อมูลค่าสินทรัพย์ ความสามารถในการแข่งขัน และการดำเนินงานของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภคและนักลงทุน กฎเกณฑ์และนโยบายของทางการ และพัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ เช่น การลดการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติก การออกนโยบายของภาครัฐเพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล การกำหนดเกณฑ์ให้ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ หรือการเก็บภาษีคาร์บอน

“คณะกรรมการของสถาบันการเงิน” หมายความว่า คณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในกรณีของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้บริหารระดับสูงตามคำนิยามในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

³ เช่น ไฟป่า น้ำท่วม หรือพายุ ซึ่งเป็นความเสี่ยงจากผลกระทบทางกายภาพรูปแบบฉับพลัน (Acute physical risk)

⁴ เช่น การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ระดับน้ำทะเล หรือปริมาณน้ำฝน ซึ่งเป็นความเสี่ยงจากผลกระทบทางกายภาพรูปแบบเรื้อรัง (Chronic physical risk)

3.2 หลักการ

ธปท. มุ่งหวังให้สถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินนำแนวนโยบายฉบับนี้ไปปรับใช้ในการประเมินผลกระทบทั้งโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อันเป็นการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของระบบเศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และยกระดับการดำเนินการของสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานด้านความยั่งยืนในระดับสากล⁵ ใน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ (Governance) จะว่าด้วยบทบาทหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการของสถาบันการเงินในการกำหนดทิศทางกลยุทธ์และนโยบายที่สำคัญ รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงในการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ให้ทั่วทั้งองค์กร และกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามทิศทางกลยุทธ์ดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยง และการกำหนดโครงสร้างความรับผิดชอบและจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้รองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) จะว่าด้วยการคำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจของสถาบันการเงินและผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยผนวกปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายความสำเร็จ และแผนการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับกระบวนการทำงานของสถาบันการเงิน รวมทั้งการมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของลูกค้าอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่ 3 การบริหารความเสี่ยง (Risk management) จะว่าด้วยการผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรตามหลักการการควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (Three lines of defense) รวมถึงมีนโยบายและกลไกในการบริหารจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจมีต่อการดำเนินธุรกิจและความเสี่ยงของตนเอง อีกทั้งมีการพัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีนโยบายและกระบวนการในการระบุ ประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 4 การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure) จะว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ กลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน การบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวชี้วัดและเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันการเงินที่สะท้อนการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ (Governance)

คณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาทสำคัญในการแสดงเจตนาเริ่มต้นการริเริ่มและผลักดันจากผู้นำองค์กร (Tone from the top) โดยคณะกรรมการของสถาบันการเงินมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดทิศทางกลยุทธ์และนโยบายที่สำคัญ รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ให้ทั่วทั้งองค์กร และกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามทิศทางกลยุทธ์ดังกล่าว ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการ

⁵ มาตรฐานด้านความยั่งยืนในระดับสากล เช่น Principles for Responsible Banking (UNPRB) Principles for Responsible Investment (UNPRI) Equator Principles ข้อเสนอแนะของ Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) รวมถึง Principles for the effective management and supervision of climate-related financial risks ของ Basel Committee on Banking Supervision

โอกาสและความเสี่ยง และการกำหนดโครงสร้างความรับผิดชอบและจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้รองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

(1) คณะกรรมการของสถาบันการเงินควรมีบทบาท ดังนี้

(1.1) กำหนดทิศทางกลยุทธ์ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) นโยบายที่สำคัญ และภาพรวมแผนการดำเนินงานรองรับโอกาสและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินการในเรื่องนี้ โดยมีการดูแลให้ฝ่ายจัดการรายงานความคืบหน้าและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเป็นประจำ เพื่อให้สามารถทบทวนและปรับกลยุทธ์รองรับโอกาสและความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันการณ์

(1.2) กำหนดให้สถาบันการเงินมีโครงสร้างองค์กร หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงให้สถาบันการเงินจัดให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนเพื่อบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในกรอบและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และผนวกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ การดำเนินงานตามปกติ เช่น การกำหนดกลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยง การพิจารณาสินเชื่อ การวิเคราะห์การลงทุน การเปิดเผยข้อมูล การตรวจสอบภายใน

(1.3) ให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้มีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

(2) ผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาท ดังนี้

(2.1) กำหนดโครงสร้างความรับผิดชอบ และจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้เพียงพอรองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

(2.2) กำหนดแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยง รวมทั้งสื่อสารทิศทางนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและสามารถนำไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้เป็นอย่างดี

(2.3) ติดตามความคืบหน้าและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงรายงานให้คณะกรรมการของสถาบันการเงินทราบเป็นประจำ

(2.4) จัดให้มีการพัฒนาความรู้และยกระดับศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ให้มีความรู้ความเข้าใจที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมรองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันการเงิน

3.2.2 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

สถาบันการเงินควรคำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจของสถาบันการเงินและผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยผนวกปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายความสำเร็จ และแผนการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับกระบวนการทำงานของสถาบันการเงิน รวมทั้งการมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของลูกค้าอย่างเป็นรูปธรรม

(1) ผนวกปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดและ ทบทวนแผนกลยุทธ์ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) และแผนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ตามระดับนัยสำคัญ (Materiality) ของผลกระทบที่อาจมีต่อสถาบันการเงินทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เพื่อนำไปสู่การปรับกระบวนการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งควรมีการประเมินระดับความ นัยสำคัญ (Materiality assessment) กับผู้ที่มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ประกอบการทบทวน กลยุทธ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

(2) มีกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ให้อยู่ในกรอบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) ขององค์กร รวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายและ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เพื่อให้สามารถประเมินและติดตามความคืบหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรมและทันการณ์ เช่น การกำหนดเป้าหมายการให้สินเชื่อที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในกรอบเวลาที่กำหนด หรือเป้าหมาย การลดก๊าซเรือนกระจกที่อ้างอิงหลักวิทยาศาสตร์ (Science-based target)⁶

(3) สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านระบบเศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรม โดยให้คำแนะนำเพื่อสร้างความตระหนักรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน เพื่อความยั่งยืนที่สร้างแรงจูงใจให้ลูกค้าหรือคู่สัญญาปรับกระบวนการดำเนินธุรกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ตราสารหนี้สีเขียว ตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน สินเชื่อสีเขียว และสินเชื่อที่เชื่อมโยงกับการดำเนินงาน ด้านความยั่งยืน (Sustainability-linked loan) ให้ภาคธุรกิจสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม โดยอ้างอิง มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Green Taxonomy) ที่เป็นที่ยอมรับ เช่น ASEAN Taxonomy for Sustainable Finance หรือ Thailand Taxonomy รวมถึงอาจกำหนดให้มี ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมในกระบวนการออกหรือสอบทานผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนต่าง ๆ เพื่อป้องกันการฟอกเขียว (Greenwashing)⁷ ที่อาจเกิดขึ้น

3.2.3 การบริหารความเสี่ยง (Risk management)

(1) สถาบันการเงินควรผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมด้านความเสี่ยง และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรตามหลักการการควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (Three lines of defense) รวมถึงมีนโยบายและกลไกในการบริหารจัดการ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจมีต่อการดำเนินธุรกิจและความเสี่ยงของตนเอง อีกทั้งมีการพัฒนา ศักยภาพด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีนโยบาย และกระบวนการในการระบุ ประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

(1.1) ผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของธรรมเนียม ปฏิบัติ ทัศนคติ และพฤติกรรมของพนักงานทุกระดับในองค์กร โดยครอบคลุมการสร้างความตระหนักรู้ (Risk awareness) การเปิดรับความเสี่ยง (Risk-taking) และการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk management) ในการปฏิบัติงานตามปกติของสถาบันการเงินตามแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยวัฒนธรรม ด้านความเสี่ยง (Risk culture) ของสถาบันการเงิน

⁶ เช่น กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่สอดคล้องกับเป้าหมายของ Paris Agreement บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ (Climate Science) ซึ่งมีเป้าหมายในการจำกัดอุณหภูมิเฉลี่ยโลกไว้ให้ไม่เกิน 1.5 - 2 องศาเซลเซียส

⁷ Greenwashing คือ การบิดเบือนข้อมูลการดำเนินธุรกิจที่เปิดเผยต่อสาธารณชนให้ดูเหมือนมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

(1.2) กำหนดโครงสร้างและขอบเขตความรับผิดชอบให้ครอบคลุมการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน โดยครอบคลุม

(1.2.1) หน่วยงานหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงในขั้นแรก (Business unit หรือ First line of defense) ควรประเมินและควบคุมความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในขั้นต้น เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจเชิงธุรกิจได้คำนึงถึงความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เช่น การสอบถามข้อมูลการดำเนินงานและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของลูกค้าในกระบวนการรับลูกค้ารายใหม่และการทบทวนความเสี่ยงของลูกค้ารายเดิม โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง

(1.2.2) หน่วยงานกำกับภายใน (Second line of defense) เช่น หน่วยงานบริหารความเสี่ยง (Risk management) หน่วยงานกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) และหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ (Credit review) ควรผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความเสี่ยงภาพรวมขององค์กร กำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงที่สามารถถ่วงดุลอำนาจการตัดสินใจ เช่น มีสิทธิโต้แย้งการตัดสินใจของหน่วยงานหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงในขั้นแรก และควบคุมและติดตามให้กระบวนการประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามกรอบนโยบายระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) รวมถึงกฎเกณฑ์และกฎหมายต่าง ๆ

(1.2.3) หน่วยงานตรวจสอบภายใน (Internal audit หรือ Third line of defense) ควรมีอิสระในการตรวจสอบความเหมาะสมของกรอบและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการกำกับดูแลกิจการในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้งองค์กรมีโครงสร้างที่เอื้อต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในลักษณะครบวงจรตลอดทั้งกระบวนการ

(1.3) กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับธุรกรรม (Transaction) และระดับพอร์ต (Portfolio) (รายละเอียดตามหัวข้อ 3.2.3 (2) (3) และ (4)) รวมทั้งสื่อสารให้พนักงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญและรับทราบถึงแนวปฏิบัติ ตลอดจนทบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

(1.4) ประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจมีต่อการดำเนินธุรกิจและความเสี่ยงของตนเองในมิติต่าง ๆ ทั้งความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด ด้านสภาพคล่อง ด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านอื่น ๆ เช่น ด้านกลยุทธ์ และด้านชื่อเสียง และมีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการดำรงเงินกองทุนที่เพียงพอและเหมาะสมกับความมีนัยสำคัญของความเสี่ยงแต่ละด้าน รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายแนวนโยบาย

(1.5) รวบรวม จัดเก็บ และรายงานข้อมูลที่เป็นต่อการประเมินโอกาสความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของลูกค้าและคู่สัญญา ตลอดจนพัฒนาคุณภาพข้อมูลให้สอดคล้องกับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์และบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) สถาบันการเงินควรมีนโยบายและกระบวนการในการระบุและประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับธุรกรรม (Transaction) และระดับพอร์ต (Portfolio) ที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

(2.1) กำหนดนโยบายและกระบวนการในการระบุและประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เช่น สถาบันการเงินอาจสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากลูกค้าหรือคู่สัญญาในการวิเคราะห์สินเชื่อและการลงทุน เพื่อให้สามารถประเมินระดับความเสี่ยงและความสามารถในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมของลูกค้าหรือคู่สัญญาได้อย่างเหมาะสม โดยธุรกรรมที่มีความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญควรได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of interest) ในธุรกรรมดังกล่าว

(2.2) พัฒนาเครื่องมือและกระบวนการในการระบุและประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมตามระดับความเสี่ยง (Portfolio heatmap) และการจัดทำดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (Risk indicator) เพื่อจำแนกลูกค้าหรือคู่สัญญาตามระดับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ให้ง่ายต่อการติดตามระดับความเสี่ยงในภาพรวม โดยสามารถอ้างอิงแนวปฏิบัติตามมาตรฐานใบอนุญาตหรือมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อม เช่น International Finance Corporation (IFC) Performance Standards นอกจากนี้ ควรกำหนดแนวปฏิบัติในการพิจารณาสินเชื่อ การลงทุน และการก่อการผูกพันสำหรับอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงเป็นการเฉพาะ เช่น กำหนดระดับผู้มีอำนาจอนุมัติที่สูงกว่ากรณีปกติ

(2.3) ประเมินและทบทวนความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่อาจมีต่อความเสี่ยงทางการเงินในลักษณะ Forward-looking ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เช่น พิจารณาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการกำหนดสถานการณ์จำลองและการทดสอบภาวะวิกฤติ (Scenario analysis and stress testing) และนำผลที่ได้ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนธุรกิจ การบริหารความเสี่ยง การประเมินความเพียงพอของฐานะเงินกองทุน⁸ และการรายงานฐานะการดำเนินงาน ทั้งนี้ ควรกำหนดความถี่ในการประเมินและทบทวนความเสี่ยงให้สอดคล้องกับระดับความมีนัยสำคัญของลูกค้าหรือคู่สัญญา กลุ่มธุรกิจ ประเภทธุรกรรม หรือพอร์ตสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

(3) สถาบันการเงินควรมีนโยบายและกระบวนการในการควบคุมและลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งในระดับธุรกรรม (Transaction) และระดับพอร์ต (Portfolio)

(3.1) กำหนดนโยบายและกระบวนการเพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงธุรกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน กฎเกณฑ์ และกฎหมายต่าง ๆ เช่น การกำหนดรายชื่ออุตสาหกรรมต้องห้าม (Exclusion list) ซึ่งควรมีการทบทวนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ และกำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและกระบวนการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

(3.2) กำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงเพิ่มเติมสำหรับกลุ่มลูกค้าหรือคู่สัญญาที่มีความเสี่ยงสูง เช่น กำหนดเงื่อนไขให้ลูกค้าหรือคู่สัญญายกระดับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

⁸ กรณีมีผลกระทบหรือมีระดับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ ให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามแนวทางของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2)

ในสัญญาหรือความตกลง (Covenant) ของผลิตภัณฑ์ทางการเงินให้เป็นไปตามตัวชี้วัด หรือมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดภายใต้กรอบเวลาที่ชัดเจน หรือการผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือประเมินมูลค่าหลักประกัน

(3.3) กำหนดเป้าหรือเพดานของตัวชี้วัดความเสี่ยง (Risk indicator) เพื่อควบคุมระดับความเสี่ยงให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) ที่กำหนดไว้ เช่น เป้ารายอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มสัดส่วนธุรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป้าการลดหรือควบคุมการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ กระบวนการในการควบคุมและลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันการเงินตามที่กล่าวข้างต้นควรคำนึงถึงการปรับตัวของลูกค้าหรือคู่สัญญาในการออกจากกิจกรรมที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย

(4) สถาบันการเงินควรมีนโยบายและกระบวนการในการติดตามความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับธุรกรรม (Transaction) และระดับพอร์ต (Portfolio) และมีการรายงานความเสี่ยงให้คณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารระดับสูงรับทราบอย่างสม่ำเสมอและทันการณ์

(4.1) กำหนดนโยบายและกระบวนการในการติดตามและรายงานความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนับสนุนการทบทวนกลยุทธ์ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite) การบริหารจัดการความเสี่ยง และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการดำเนินงานภาพรวมของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ รูปแบบและความถี่ของการติดตามและรายงานควรสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงและความมีนัยสำคัญต่อฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

(4.2) พัฒนาเครื่องมือและกระบวนการติดตามความเสี่ยง ความคืบหน้า และผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตามแผนการและเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมของลูกค้าหรือคู่สัญญาโดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ให้เป็นไปตามนโยบายหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ลูกค้าหรือคู่สัญญาที่มีการรายงานข้อมูลความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงความคืบหน้าแนวทางการลดความเสี่ยงดังกล่าวให้กับสถาบันการเงินอย่างเป็นประจำ นอกจากนี้ สถาบันการเงินสามารถติดตามข้อมูลด้านความยั่งยืนผ่านผู้ให้บริการข้อมูลภายนอกได้

3.2.4 การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure)

สถาบันการเงินควรเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ กลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน การบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนตัวชี้วัดและเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันการเงินที่สะท้อนการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

(1) เปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ โดยอาจอ้างอิงตามหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น ข้อเสนอแนะของ Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)⁹ หรือหลักเกณฑ์ของ International Sustainability Standards Board (ISSB)

(1.1) โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ โดยครอบคลุมการกำหนดโครงสร้างและบทบาทของกรรมการและผู้บริหารสถาบันการเงินในการกำกับดูแลประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

(1.2) กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน โดยครอบคลุมเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

(1.3) การบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและแผนการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

(1.4) การกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมาย โดยครอบคลุมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญสำหรับการประเมินและแสดงผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อเทียบกับเป้าหมายของสถาบันการเงิน เช่น ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินกิจกรรมของสถาบันการเงิน รวมถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในพอร์ตสินเชื่อหรือการลงทุน

(2) เปิดเผยข้อมูลข้างต้นอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยครอบคลุมช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เช่น การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี การจัดทำรายงานความยั่งยืน (Sustainability report) หรือการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ ทั้งนี้ ควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสถาบันการเงินอย่างสม่ำเสมอ

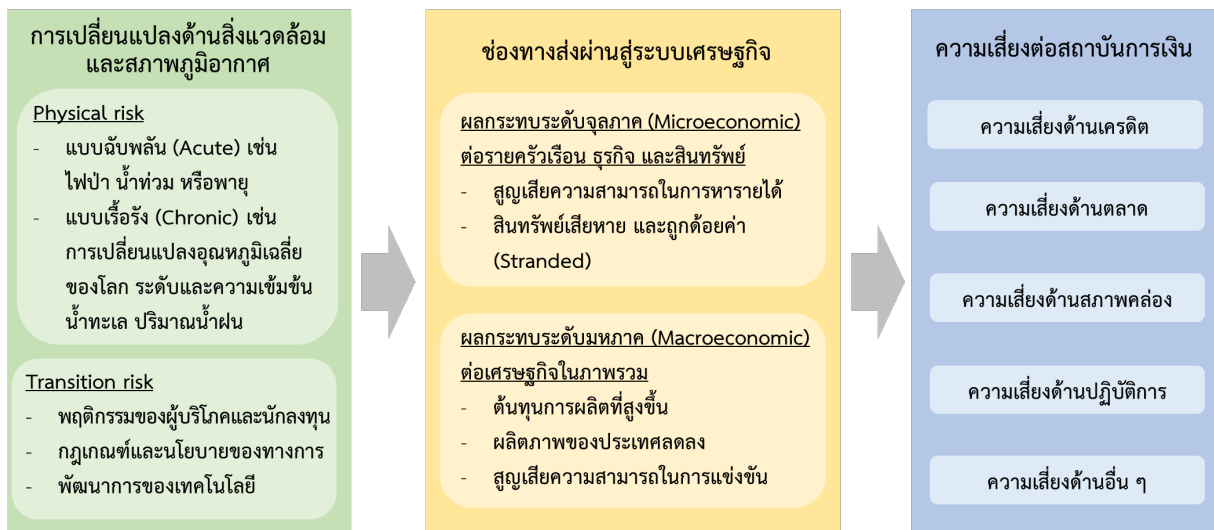
⁹ สถาบันการเงินสามารถศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการเปิดเผยข้อมูลตาม TCFD รวมถึงตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลโดยบริษัทจากกลุ่มประเทศ G20 ได้ที่ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<https://www.setsustainability.com/libraries/1052/item/tcfd-good-practice-handbook>)

เอกสารแนบท้ายแนวนโยบาย

กลไกการส่งผ่านความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและตัวอย่างผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ที่อาจมีต่อความเสี่ยงทางการเงิน¹⁰

การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมอาจส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาคส่วนต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ทั้งภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ รวมถึงสถาบันการเงินในหลากหลายมิติและอาจนำไปสู่ความเสี่ยงเชิงระบบได้หากไม่มีการบริหารจัดการที่เหมาะสมและทันการณ์

กลไกการส่งผ่านความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างความเสี่ยงต่อสถาบันการเงินและแนวปฏิบัติ¹¹

- ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit risk):** การให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงจนไม่สามารถสร้างรายได้เพียงพอสำหรับชำระหนี้แก่สถาบันการเงิน
แนวปฏิบัติ: สถาบันการเงินควรเข้าใจและประเมินผลกระทบของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อระดับความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit risk exposure) ของตนเอง โดยกำหนดนโยบายและเครื่องมือในการระบุ ประเมิน ติดตาม ควบคุม และรายงานผลกระทบจากความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรธุรกรรมสินเชื่อ
- ความเสี่ยงด้านตลาด (Market risk):** Physical หรือ Transition risks อาจสร้างความผันผวนต่อราคาตราสารทางการเงินที่สินทรัพย์อ้างอิงมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงดังกล่าว และอาจทำให้สถาบันการเงินเกิดผลขาดทุน
แนวปฏิบัติ: สถาบันการเงินควรเข้าใจและประเมินผลกระทบของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อมูลค่า

¹⁰ สถาบันการเงินสามารถศึกษาผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่อาจมีต่อความเสี่ยงทางการเงินเพิ่มเติมจากรายงาน Climate-related risk drivers and their transmission channels ของ Basel Committee on Banking Supervision (<https://www.bis.org/bcbs/publ/d517.pdf>)

¹¹ รายละเอียดของแนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงอ้างอิงตาม Principle ที่ 8 -11 ของรายงาน Principles for the effective management and supervision of climate-related financial risks ของ Basel Committee on Banking Supervision (<https://www.bis.org/bcbs/publ/d532.pdf>)

ของตราสารทางการเงินในพอร์ตของตนเอง โดยประเมินผลขาดทุนและความผันผวนที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนมีกระบวนการสำหรับควบคุมความเสี่ยงดังกล่าว เพื่อปรับกลยุทธ์การลงทุนและการจัดสรรภายในพอร์ตให้สอดคล้องกับความเสี่ยง

3. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity risk): การเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างอาจส่งผลให้ลูกค้าหรือคู่สัญญาของสถาบันการเงินต้องการสภาพคล่องอย่างฉับพลัน
แนวปฏิบัติ: สถาบันการเงินควรเข้าใจและประเมินผลกระทบของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระแสเงินสดไหลออกสุทธิ เช่น ความต้องการเบิกเงินกู้และการถอนเงินที่อาจเพิ่มขึ้นของลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และผนวกเป็นหนึ่งในปัจจัยการพิจารณากำหนดสภาพคล่องส่วนเพิ่ม (Liquidity buffer)
4. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational risk): การเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย อาจสร้างความเสียหายต่อสินทรัพย์และทรัพยากรของสถาบันการเงิน เช่น อาคาร อุปกรณ์ และบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันการเงิน
แนวปฏิบัติ: สถาบันการเงินควรเข้าใจและประเมินผลกระทบของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมต่อความสามารถในการดำเนินงานตามปกติของตนเอง โดยเฉพาะการดำเนินธุรกรรมงานที่สำคัญ (Critical business function) และผนวกเป็นหนึ่งในปัจจัยการพิจารณาแผนรองรับการดำเนินธุรกิจ
5. ความเสี่ยงอื่น ๆ เช่น
 - 5.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic risk): การเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐด้านสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์กำกับดูแลที่ลดทอนหรือห้ามธุรกิจบางประเภทอาจส่งผลกระทบต่อแผนธุรกิจของสถาบันการเงิน ซึ่งทำให้สูญเสียรายได้และโอกาสทางธุรกิจ
 - 5.2 ความเสี่ยงด้านชื่อเสียง (Reputational risk): การสนับสนุนเงินทุนหรือบริการทางการเงินให้แก่ธุรกิจที่สร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมจะกระทบต่อชื่อเสียงของสถาบันการเงิน
แนวปฏิบัติ: สถาบันการเงินควรประเมินความเสี่ยงอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และผนวกเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์และการบริหารความเสี่ยงภาพรวมขององค์กร

คำถาม-คำตอบแบบท้ายแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อม
และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1	ธปท. คาดหวังให้สถาบันการเงินนำแนวนโยบายไปปรับใช้ตามหลัก Risk proportionality ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อย่างไร	ธปท. จะเริ่มประเมินความคืบหน้าการดำเนินการตามแนวนโยบายฉบับนี้ ตั้งแต่ปี 2567 เป็นต้นไป โดยจะพิจารณาตามระดับความมีนัยสำคัญและความเสี่ยงต่อสถาบันการเงินแต่ละแห่ง ซึ่งในช่วงแรกจะให้สถาบันการเงินประเมินความคืบหน้าการดำเนินการด้วยตนเอง (Self-Assessment) ก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้การนำไปปฏิบัติใช้มีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น ธปท. จะร่วมกับภาคธนาคารเพื่อพัฒนาคู่มือแนวปฏิบัติ (Industry handbook) ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายฉบับนี้ ในครั้งแรกของปี 2566
2	ธปท. คาดหวังการนำแนวนโยบายไปปรับใช้กับบริษัทอื่น ๆ ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน อย่างไร	ธปท. สนับสนุนให้สถาบันการเงินนำแนวนโยบายฉบับนี้เป็นกรอบแนวทางในการยกระดับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องของบริษัทอื่น ๆ ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตามหลักการ Risk proportionality ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มธุรกิจมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นการเฉพาะสำหรับภาคธุรกิจการเงินที่เกี่ยวข้อง ขอให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่อยู่ภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลนั้น ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติของหน่วยงานกำกับดูแลดังกล่าว
3	สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฉบับนี้ด้วยหรือไม่	สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต้องสามารถแสดงให้เห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินธุรกิจของสาขาในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายฉบับนี้ ทั้งนี้ สาขาในประเทศไทยสามารถอ้างอิงนโยบายหรือ การดำเนินการ และช่องทางการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทแม่ในต่างประเทศมาปรับใช้ตามที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
4	สถาบันการเงินจำเป็นต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้องภายนอกในการประเมินหรือสอบทานประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่	ธปท. มิได้บังคับให้สถาบันการเงินต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้องภายนอกในการประเมินหรือสอบทานประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินควรประเมินความจำเป็นในการใช้ผู้เกี่ยวข้องภายนอก โดยเฉพาะธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีนัยสำคัญ เพื่อให้การบริหาร

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
		จัดการความเสี่ยงมีความเหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ลงทุนและสาธารณชน
5	ตัวอย่างมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่นอกเหนือจาก ASEAN Green Taxonomy และ Thailand Taxonomy เช่นอะไรบ้าง	<p>ตัวอย่างมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล อาทิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU Taxonomy - Green Loan and Sustainability-Linked Loan Principles ของ Loan Market Association - Green Bond and Sustainability-linked Bond Principles ของ International Capital Market Association - Climate Bonds Taxonomy ของ Climate Bonds Initiative <p>ทั้งนี้ สถาบันการเงินควรพิจารณาการเลือกใช้มาตรฐานให้เหมาะสมกับบริบทธุรกรรมของตน</p>
6	คู่สัญญาในแนวนโยบายฉบับนี้หมายถึงอะไร	ผู้ที่ผูกพันตามสัญญาที่ทำกับสถาบันการเงินในกระบวนการดำเนินงานตามปกติของสถาบันการเงิน เช่น การให้สินเชื่อ การลงทุน และการก่อภาระผูกพันในมิติต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมนอกเหนือจากธุรกิจหลัก เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง ที่สถาบันการเงินเห็นว่ามียุทธศาสตร์ต่อความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม
7	สถาบันการเงินสามารถดำเนินกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ในระดับลูกค้าหรือคู่สัญญาแต่ละราย (Entity) แทนการดำเนินการในระดับธุรกรรม (Transaction) ได้หรือไม่	สถาบันการเงินสามารถปรับการดำเนินการให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น กระบวนการติดตามความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอาจติดตามในระดับ Entity เพื่อลดกระบวนการที่ไม่จำเป็น ทั้งนี้ ยังต้องรักษาคุณภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดในแนวนโยบายฉบับนี้